

1.

"Όταν ήμουν μικρός μου άρεσε πολύ το τσίρκο, και στο τσίρκο μου άρεσαν πιο πολύ τα ζώα. Μου έκανε τρομερή εντύπωση ο ελέφαντας που, όπως έμαθα αργότερα, είναι το αγαπημένο ζώο όλων των παιδιών. Στην παράσταση, το θεόρατο ζώο έκανε επίδειξη του τεράστιου βάρους του, του όγκου και της δύναμής του...

Όμως, μετά την παράσταση και λίγο προτού επιστρέψει στη σκηνή, ο ελέφαντας στεκόταν δεμένος συνεχώς σ' ένα μικρό ξύλο μπηγμένο στο έδαφος. Μια αλυσίδα κρατούσε φυλακισμένα τα πόδια του. Ωστόσο, το ξύλο ήταν αληθινά μικροσκοπικό κι έμπαινε σε ελάχιστο βάθος μέσα στο έδαφος.

Μολονότι η αλυσίδα ήταν χοντρή και ισχυρή, μου φαινόταν ολοφάνερο ότι ένα ζώο που μπορούσε να ξεριζώνει δέντρα με τη δύναμη του, θα μπορούσε εύκολα να λυθεί και να φύγει. Το θεωρούσα αληθινό μυστήριο. Μα τι τον κρατάει; Γιατί δεν το σκάει; Όταν ήμουν πέντε ή έξι ετών πίστευα ακόμα στη σοφία των μεγάλων. Ρώτησα τότε κάποιον δάσκαλο, τον πατέρα μου ή ένα θείο μου, για το μυστήριο του ελέφαντα. Κάποιος μου εξήγησε ότι ο ελέφαντας είναι δαμασμένος. Έκανα τότε την προφανή ερώτηση: Κι αφού είναι δαμασμένος, γιατί τον αλυσοδένουν;

Δε θυμάμαι να πήρα κάποια ικανοποιητική απάντηση. Με τον καιρό, ξέχασα το μυστήριο του ελέφαντα με το παλούκι, και το θυμόμουν μόνο όταν βρισκόμουν με κάποιους που είχαν αναρωτηθεί κάποτε πάνω στο ίδιο θέμα.

Πριν από μερικά χρόνια ανακάλυψα – ευτυχώς για μένα – ότι κάποιος είχε αρκετή σοφία ώστε ν' ανακαλύψει την απάντηση. Ο ελέφαντας του τσίρκου δεν το σκάει γιατί τον έδεναν σ' ένα παρόμοιο παλούκι από τότε που ήταν πολύ, πολύ μικρός.

Έκλεισα τα μάτια και φαντάστηκα τον νεογέννητο ανυπεράσπιστο ελέφαντα δεμένο στο παλούκι. Είμαι βέβαιος ότι τότε το ελεφαντάκι είχε σπρώξει, τραβήξει και ιδρώσει πασχίζοντας να λευτερωθεί. Μα, παρόλες τις προσπάθειές του, δεν τα είχε καταφέρει, γιατί το παλούκι ήταν πολύ γερό για τις δυνάμεις του.

Φαντάστηκα ότι θα κοιμόταν εξαντλημένο και την επόμενη μέρα θα προσπαθούσε ξανά, και τη μεθεπόμενη το ίδιο... Όσπου μια μέρα, μια φρικτή μέρα για την ιστορία του, το ζώο θα παραδεχόταν την αδυναμία του και θα υποτασσόταν στη μοίρα του.

Αυτός ο πανίσχυρος και θεόρατος ελέφαντας που βλέπουμε στο τσίρκο δεν το σκάει γιατί νομίζει ότι δεν μπορεί, ο δυστυχής. Η ανάμνηση της αδυναμίας που ένιωσε λίγο μετά τη γέννησή του είναι χαραγμένη στη μνήμη του. Και το χειρότερο είναι ότι ποτέ δεν αμφισβήτησε σοβαρά αυτή την ανάμνηση. Ποτέ μα ποτέ δεν ξαναπροσπάθησε να δοκιμάσει τις δυνάμεις του..."

Όλοι είμαστε λίγο-πολύ σαν τον ελέφαντα του τσίρκου. Περιδιαβαίνουμε τον κόσμο δεμένοι σε εκατοντάδες παλούκια που μας στερούν την ελευθερία. Ζούμε πιστεύοντας ότι δεν μπορούμε να κάνουμε ένα σωρό πράγματα, απλώς επειδή μια φορά, πριν από πολύ καιρό, όταν είμαστε μικροί, προσπαθήσαμε και δεν τα καταφέραμε.

Πάθαμε τότε το ίδιο με τον ελέφαντα. Χαράξαμε στη μνήμη μας αυτό το μήνυμα: Δεν μπορώ, δεν μπορώ και ποτέ δε θα μπορέσω.

Ζούμε μέσα στα όρια της ανάμνησης που δεν υπάρχει πια, εκείνου που δεν τα κατάφερε. **Ο μοναδικός τρόπος να μάθεις εάν μπορείς, είναι να προσπαθήσεις πάλι με όλη σου την ψυχή... Με όλη σου την ψυχή!**

Απόσπασμα από το βιβλίο του Jorge Bucay με τίτλο " **Να σου πω μια ιστορία** "

2.

Ήταν μια φορά ένας κύριος που έκανε ένα ταξίδι στην Ευρώπη. Όταν έφτασε στο Ηνωμένο Βασίλειο, αγόρασε από το αεροδρόμιο έναν οδηγό με τα κάστρα των

νησιών. Κάποια είχαν συγκεκριμένες μέρες επισκέψεων και άλλα πολύ αυστηρό ωράριο. Αλλά αυτό που του τράβηξε την προσοχή, ήταν ένα που παρουσιαζόταν με τη φράση «Η επίσκεψη της ζωής σου». Στις φωτογραφίες τουλάχιστον, φαινόταν ένα κάστρο ούτε λιγότερο ούτε περισσότερο εντυπωσιακό από τα άλλα, αλλά είχε ιδιαίτερες συστάσεις... Ο οδηγός εξηγούσε πως για λόγους που θα γίνονταν κατανοητοί αργότερα, οι επισκέπτες δεν πλήρωναν είσοδο εκ των προτέρων αλλά ήταν απαραίτητο να κλείσουν από πριν ραντεβού δηλαδή ημέρα και ώρα. Η διαφορετική αυτή πρόταση του είχε κινήσει την περιέργεια, και το ίδιο απόγευμα ο άνθρωπος τηλεφώνησε από το ξενοδοχείο του και έκλεισε ραντεβού.

Όλα λειτουργούν πάντα με τον ίδιο τρόπο στον κόσμο. Αρκεί να έχει κάποιος ένα σημαντικό ραντεβού κάποια συγκεκριμένη ώρα και ανάγκη να είναι ακριβής, για να μπερδευτούν όλα. Η περίπτωση αυτή δεν αποτέλεσε εξαίρεση, και δέκα λεπτά αργότερα από τη συμφωνημένη ώρα, ο τουρίστας έφτασε στο παλάτι. Παρουσιάστηκε σ' έναν άντρα με καρό φούστα, που τον περίμενε και τον καλωσόρισε.

-«Οι υπόλοιποι μπήκαν ήδη με τον ξεναγό;» ρώτησε αφού πρώτα δεν είδε κανέναν άλλο επισκέπτη.

-«Οι υπόλοιποι;» ανταπέδωσε την ερώτηση ο άντρας. «όχι οι επισκέψεις είναι ατομικές και δεν προσφέρουμε ξεναγούς»

Χωρίς καμιά αναφορά στο ωράριο, του εξήγησε λίγο την ιστορία του κάστρου και του ανέφερε τι να προσέξει ιδιαίτέρως: τις τοιχογραφίες, τις πανοπλίες στη σοφίτα, τον πολεμικό εξοπλισμό στη Βόρεια αίθουσα, τις κατακόμβες κάτω από τη σκάλα και το δωμάτιο βασανιστηρίων στο μπουντρούμι. Αφού είπε αυτά του έδωσε ένα κουτάλι και του ζήτησε να το κρατήσει οριζόντιο, με το κοίλο μέρος προς τα πάνω.

-«Κι αυτό τι;» ρώτησε ο επισκέπτης

-«Εμείς δεν εισπράτουμε την άδεια εισόδου στο κάστρο. Για να κοστολογήσουμε την επίσκεψή σας καταφεύγουμε σε αυτό το σύστημα. Κάθε επισκέπτης κρατάει ένα κουτάλι σαν αυτό, γεμάτο μέχρι πάνω με ψιλή άμμο. Εδώ χωράνε ακριβώς 100 γραμμάρια. Μετά την περιήγησή σας στο κάστρο, ζυγίζουμε την άμμο που έχει μείνει στο κουτάλι και σας χρεώνουμε μια λίβρα για κάθε γραμμάριο που έχετε χάσει... Ένας τρόπος για να βρούμε το κόστος της καθαριότητας» εξήγησε.

-«Κι αν δεν χάσω ούτε ένα γραμμάριο;»

-«Α αγαπητέ μου κύριε, τότε η επίσκεψή σας στο κάστρο θα είναι δωρεάν»

Ο άνθρωπος αν και έκπληκτος, βρήκε την πρόταση διασκεδαστική και, αφού είδε τον οικοδεσπότη να ξεχειλίζει το κουτάλι με άμμο, ξεκίνησε την περιήγησή του. Έχοντας εμπιστοσύνη στις κινήσεις του, ανέβηκε πολύ αργά τις σκάλες με το βλέμμα καρφωμένο στο κουτάλι. Όταν έφτασε πάνω, στην αίθουσα με τις πανοπλίες, προτίμησε να μην μπει γιατί σκέφτηκε πως ο αέρας θα έπαιρνε την άμμο κι έτσι αποφάσισε να κατέβει προσεκτικά. Περνώντας από την αίθουσα με τις πολεμικές μηχανές, κάτω από τη σκάλα, συνειδητοποίησε πως για να τις δει καλά, θα έπρεπε να κρατηθεί από τα κάγκελα και να σκύψει πολύ. Δεν ήταν επικίνδυνο για την σωματική του ακεραιότητα, αλλά συνεπαγόταν πως θα έχανε κάτι από το περιεχόμενο του κουταλιού, οπότε συμβιβάστηκε να το κοιτάξει από μακριά. Τι ίδιο του συνέβη και με την υπερβολικά απότομη σκάλα που οδηγούσε στα μπουντρούμια. Καθώς επέστρεφε

από το διάδρομο στο σημείο εκκίνησης, κατευθύνθηκε ικανοποιημένος προς τον άνθρωπο με τη σκωτσέζικη φούστα που τον περίμενε με μια ζυγαριά. Εκεί άδειασε το περιεχόμενο του κουταλιού και περίμενε την ετυμηγορία του άντρα.
-«Εκπληκτικό, χάσατε μόνο μισό γραμμάριο» ανακοίνωσε, «σας συγχαίρω. Όπως εσείς προβλέψατε, αυτή η επίσκεψη δε θα σας στοιχίσει τίποτα»
-«Ευχαριστώ»

-«Ευχαριστηθήκατε την επίσκεψη;» ρώτησε στο τέλος ο οικοδεσπότης. Ο τουρίστας δίστασε και τελικά αποφάσισε να φανεί ειλικρινής.
-«Η αλήθεια είναι πως όχι και πολύ. Ήμουν τόσο απασχολημένος με το να προσέχω την άμμο, που δεν μπόρεσα να δω αυτό που μου είπατε.»
-«Μα αυτό είναι φριχτό! Κοιτάζτε, θα κάνω μια εξαίρεση. Θα σας ξαναγεμίσω το κουτάλι, γιατί είναι ο κανονισμός, αλλά τώρα ξεχάστε πόσο θα χυθεί: μένουν 12 λεπτά μέχρι να έρθει ο επόμενος επισκέπτης. Να πάτε και να γυρίσετε πριν φτάσει»
Χωρίς να χάσει χρόνο, ο άνθρωπος πήρε το κουτάλι κι έτρεξε στη σοφίτα. Όταν έφτασε έριξε μια γρήγορη ματιά σε ότι υπήρχε εκεί, και κατέβηκε τρέχοντας στα μπουντρούμια γεμίζοντας τις σκάλες με άμμο. Δεν περίσσευε ούτε μια στιγμή γιατί τα λεπτά περνούσαν, και σχεδόν πέταξε προς το πέρασμα κάτω από τη σκάλα, όπου, σκύβοντας για να μπει του έπεσε το κουτάλι και χύθηκε όλο το περιεχόμενό του. Κοίταξε το ρολόι του. Είχαν περάσει έντεκα λεπτά. Ξανά, χωρίς να δει τις πολεμικές μηχανές, έτρεξε μέχρι τον άνθρωπο στην είσοδο, στον οποίο παρέδωσε το άδειο κουτάλι.

-«Αυτή τη φορά χωρίς άμμο λοιπόν, αλλά μην ανησυχείτε, έχουμε κάνει μια συμφωνία. Πώς ήταν; Ευχαριστηθήκατε την επίσκεψη;»
Ξανά ο επισκέπτης δίστασε μερικές στιγμές.
-«Η αλήθεια είναι πως όχι» ομολόγησε στο τέλος. «Ήμουν τόσο απασχολημένος να γυρίσω πριν φτάσει ο επόμενος, που έχασα όλη την άμμο, αλλά και πάλι δεν το ευχαριστήθηκα καθόλου.»

Ο άνθρωπος με την πίπα άναψε την πίπα του και του είπε:
-«Υπάρχουν κάποιοι που περπατούν στο κάστρο της ζωής τους προσπαθώντας να μην τους κοστίζει τίποτα, και δεν μπορούν να το ευχαριστηθούν. Υπάρχουν άλλοι που βιάζονται τόσο να φτάσουν νωρίς, που χάνουν τα πάντα χωρίς και αυτοί να ευχαριστηθούν τίποτα. Κάποιοι λίγοι μαθαίνουν αυτό το μάθημα και παίρνουν τον χρόνο τους για κάθε διαδρομή. Ανακαλύπτουν και απολαμβάνουν την κάθε γωνιά, το κάθε βήμα. Ξέρουν πως δε θα είναι δωρεάν, αλλά καταλαβαίνουν ότι το κόστος του να ζεις, αξίζει τον κόπο.»

Απόσπασμα από το βιβλίο του Jorge Bucay με τίτλο "Βασίσου πάνω μου (Να δώσουμε μια ευκαιρία στην τύχη)"

3.

Έξι μεταλλωρύχοι εργάζονται σε μια πολύ βαθιά σήραγγα και βγάζουν ορυκτά από τα έγκατα της γης. Ξαφνικά, μια κατολίσθηση φράζει την έξοδο της σήραγγας και τους απομονώνει από τον έξω κόσμο. Μόλις γίνεται αυτό, με μια γρήγορη ματιά, χωρίς να πουν λέξη, εκτιμούν την κατάσταση. Είναι όλοι τους πολύ έμπειροι και καταλαβαίνουν αμέσως πως το μεγάλο πρόβλημα θα είναι το οξυγόνο. Αν κάνουν

ό,τι πρέπει, τους μένουν τρεις, το πολύ τρεισήμισι ώρες αέρα.

Ο κόσμος απέξω ξέρει πως είναι εκεί εγκλωβισμένοι, μια τέτοια κατολίσθηση όμως σημαίνει ότι θα πρέπει να ανοίξουν τη σήραγγα από την αρχή για να κατέβουν να τους βρουν. Θα προφτάσουν πριν τους τελειώσει ο αέρας;

Οι έμπειροι μεταλλωρύχοι αποφασίζουν πως πρέπει να εξοικονομήσουν όσο γίνεται περισσότερο οξυγόνο.

Συμφωνούν να κάνουν την ελάχιστη δυνατή σωματική δαπάνη. Σβήνουν τις λάμπες που κρατούν και ξαπλώνουν στο πάτωμα χωρίς να μιλάνε.

Βουβοί λόγω της κατάστασης και ακίνητοι μέσα στο σκοτάδι, είναι δύσκολο να υπολογίσουν το πέρασμα του χρόνου. Συμπτωματικά, ένας μόνο έχει ρολόι. Σ' αυτόν λοιπόν απευθύνονται όλες οι ερωτήσεις: Πόση ώρα πέρασε; Πόση απομένει; Και τώρα;

Ο χρόνος αρχίζει να μακραίνει, τα δύο λεπτά τους φαίνονται μία ώρα. Η απελπισία πριν από κάθε απάντηση κάνει ακόμη μεγαλύτερη την ένταση που νιώθουν. Ο επικεφαλής των μεταλλωρύχων συνειδητοποιεί πως αν συνεχίσουν έτσι, η αγωνία θα τους κάνει να αναπνέουν πιο γρήγορα κι αυτό μπορεί να τους σκοτώσει. Διατάζει, λοιπόν, εκείνον που έχει το ρολόι να ελέγχει, εκείνος μόνο, το πέρασμα της ώρας. Κανένας πλέον δεν θα κάνει ερωτήσεις, θα τους ενημερώνει εκείνος κάθε μισή ώρα. Αυτός, εκτελώντας τη διαταγή, παρακολουθεί το ρολόι του. Και μόλις περνάει η πρώτη μισή ώρα, λέει «πέρασε μισή ώρα». Ένα μουρμουρητό ακούγεται... Η αγωνία τους πλανιέται στον αέρα.

Ο κάτοχος του ρολογιού καταλαβαίνει πως, όσο περνάει η ώρα, θα είναι όλο και πιο φοβερό να τους ανακοινώνει ότι πλησιάζει το τελευταίο λεπτό. Χωρίς να το συζητήσει με κανέναν, αποφασίζει πως δεν τους αξίζει να βασανίζονται μέχρι να πεθάνουν. Έτσι, την επόμενη φορά που τους ανακοινώνει τη μισή ώρα, έχουν στην πραγματικότητα περάσει 45 λεπτά.

Δεν υπάρχει τρόπος να καταλάβουν τη διαφορά, κι έτσι δεν αμφιβάλλει κανείς. Αφού βλέπει ότι πέτυχε το τέχνασμα, την τρίτη ενημέρωση την κάνει μία ώρα μετά. Τους λέει: «πέρασε άλλη μισή ώρα...» Και οι πέντε πείθονται ότι έχουν περάσει παγιδευμένοι, συνολικά, μιάμιση ώρα, και σκέφτονται μάλιστα πόσο μακρύς τους φαίνεται ο χρόνος.

Έτσι συνεχίζει αυτός με το ρολόι, κάθε μία ολόκληρη ώρα να τους ενημερώνει πως έχει περάσει μόνο μισή.

Στο μεταξύ, η ομάδα που επιχειρεί το έργο της διάσωσης ξέρει σε ποιον θάλαμο έχουν παγιδευτεί, και ξέρουν, επίσης, ότι θα είναι πολύ δύσκολο να φτάσουν εκεί πριν περάσουν τουλάχιστον τέσσερις ώρες.

Φτάνουν, τελικά, μετά από τεσσερισήμισι ώρες. Το πιθανότερο είναι να βρουν τους έξι μεταλλωρύχους νεκρούς.

Βρίσκουν ζωντανούς τους πέντε.

Ένας πέθανε από ασφυξία... Εκείνος που είχε το ρολόι.

Να τι δύναμη έχουν οι πεποιθήσεις στη ζωή μας.

Να τι μπορούν να μας κάνουν οι εξαρτήσεις μας.

Κάθε φορά που κατασκευάζουμε τη βεβαιότητα ότι κάτι ανεπανόρθωτα καταστρεπτικό θα μας συμβεί —κι ας μην ξέρουμε πώς (ή και ξέροντάς το)—, αυτό που στην ουσία κάνουμε είναι ότι προκαλούμε, πάμε γυρεύοντας, βοηθάμε και σίγουρα δεν κάνουμε το παραμικρό για να μη μας συμβεί στ' αλήθεια κάτι (έστω και λίγο) από το κακό που είχαμε προβλέψει.

Παρεμπιπτόντως, (όπως στην ιστορία), ο μηχανισμός λειτουργεί και αντίστροφα:
Όταν νομίζουμε, ή μάλλον έχουμε την πεποίθηση, ότι με κάποιον τρόπο μπορούμε να
πάμε μπροστά, οι πιθανότητες να προχωρήσουμε πολλαπλασιάζονται.
Απόσπασμα από το βιβλίο του Jorge Bucay με τίτλο **“ ο δρόμος των δακρύων ”**